

Cultuureducatie in het speciaal onderwijs is echt maatwerk

Handleiding voor aanbieders

Het VN-verdrag Handicap is een belangrijk mensenrechtenverdrag, dat Nederland in 2016 heeft geratificeerd. Het verdrag geeft mensen met een beperking of chronische aandoening recht op gelijke behandeling en gelijkwaardig meedoen.

Het VN-verdrag Handicap is glashelder over de rechten van mensen met een beperking of chronische aandoening. Of het nu gaat om toegankelijkheid, naar school kunnen gaan, passend wonen, werken, een toereikend inkomen, passende zorg, vervoer, vrije tijdsbesteding. Het verdrag verplicht de overheid en maatschappelijke organisaties op al deze terreinen zichtbare en merkbare vooruitgang te boeken.

Prikkelarm/prikkelrijk aanbod

Hieronder volgt een aantal handvatten die je kunt gebruiken als leidraad om te bepalen of je aanbod in Vonk en/of Expeditie C voor het Speciaal (Basis) Onderwijs geschikt is. Je bepaalt zelf in welke categorie je activiteit valt.

- **Prikkelarm**
- **Gemiddeld Prikkelniveau**
- **Prikkelrijk**

Het geeft de school houvast in het maken van een juiste keuze voor hun leerlingen. Het is tevens een middel om met de school in gesprek te gaan, om de voorbereiding prikkelarmer te maken of als dat mogelijk is het programma aan te passen. Je bepaalt zelf in welke categorie de activiteit past. Mocht je hier twijfels over hebben dan kun je advies inwinnen bij Eric Schulp: ericshulp@cultuurschakel.nl / 06- 46941662. Via Eric Schulp is ook het overzicht van SBO-, SO- en VSO-scholen in Den Haag op te vragen, hierin is ook het overzicht van clusters zichtbaar.

Daarnaast kan je aangeven of de activiteit rolstoeltoegankelijk is, en/of ringleiding of mobiele ringleiding (zoals Compilot) aanwezig is. Ringleiding zorgt ervoor dat slechthorende met een hoortoestel een activiteit kunnen beluisteren zonder storend omgevingsgeluid.

Bewustwording

De handvatten zijn een aanzet tot bewustwording en om na te denken over de organisatie en inhoud van activiteiten voor leerlingen op het S(B)O. Elk jaar zal CultuurSchakel de handleiding updaten met nieuwe inzichten en mogelijkheden. In juni 2020 is er een training voor educatoren en museumdocenten door Iris van Heesch van *Stichting Onbeperkt Genieten* en start het leernetwerk Speciaal onderwijs.

Inspiratie

Inspiratie en tips over prikkelarm cultuurbezoek via [Onbeperkt Genieten](#)
Informatie over SBO en de verschillende clusters van het SO [via de Rijksoverheid](#)

Handvat prikkelarm en prikkelrijk

PRIKKELARM

**GEMIDDELD
PRIKKELNIVEAU**

PRIKKELRIJK

Vooraf

- Neem vooraf contact op met de contactpersoon van de school. Bespreek met de school de verwachtingen en welke voorwaarden er zijn.
- Visuele handleiding: zorg dat de leerlingen weten wat ze kunnen verwachten, denk aan foto's of pictogrammen van de bus, omgeving van het theater/museum, de ruimtes, de zaal, de regels, museumdocent of gastheer/vrouw, spelers. Duidelijke afspraken over wc bezoek en het tussendoor verlaten van de zaal/ruimte enz. Een voorbeeld uit het land is [het voorbereidingsdocument van het Rijksmuseum](#).
- Welke medewerkers zijn betrokken bij het bezoek, zijn zij geïnformeerd en hebben zij affiniteit met de doelgroep, denk aan de museumdocenten, de gastheer/vrouw bij het theater en de acteurs, dansers en muzikanten.

Creëer een veilige omgeving

- Prikkelarme ruimte voor ontvangst.
- Prikkelarm dagdeel van het bezoek, bijvoorbeeld een museumbezoek voor openingstijd.
- Prikkelarme plek in de zaal, laat een rij vrij tussen de andere leerlingen.
- Zintuigelijk zakje om prikkels te kunnen verzachten is vanaf medio 2020 te bestellen bij de Stichting Onbeperkt Genieten (stichting@onbeperkt-genieten.nl).

De voorstelling of rondleiding op maat maken

- Betrek kinderen zo snel mogelijk bij de voorstelling d.m.v. interactieve momenten.
- Korte introductie bij theater- en muziekvoorstelling.

Elk kind heeft een andere behoefte en een andere beperking

Houd rekening met de leerlingen

- Overprikkeld door geluid, licht (zaallicht aan), veel beweging en drukte.
- Minder talig en/of traagheid in de informatie verwerking.
- Beweeglijk, moeilijk op hun plaats blijven.
- Korte aandachtsboog, snel afgeleid en dwalende gedachten.
- Slechte emotieregulatie, gevoelig voor sferen en soms geen inlevingsvermogen.
- Ontwikkelingsniveau van de leerlingen.
- Belevingswereld.
- Lichamelijke beperking